

Případová studie – šikana

Poté, co si šestnáctiletá Veronika uvědomila, že ji začaly přitahovat dívky a s jednou se hodně sblížila, spolužáci z gymnázia je jednou viděli mimo školu, jak se drží za ruce. Od té doby po Veronice pokřikovali, že je „nechutná lesba“ a že se s ní nechtějí převlékat při přípravě na tělocvik. Veronika se doma svěřila rodičům, že ji spolužáci šikanují. Rodiče mají s vedením školy nedobré zkušenosti z dřívější doby, navíc Veronika nedůvěřuje své třídní, proto nechtějí dceru vystavovat dalšímu stresu uvnitř školy, a tak se obrátili přímo na místní inspektorát ČŠI.

Když Veronika zjistila, že její šikanu bude ČŠI řešit, připsala jim ještě sama dopis, ve kterém stojí, že ví o podobném jednání, kterému je opakovaně vystaven její spolužák Petr z vedlejší třídy, a to kvůli tloušťce. Veronika od spolužáků ví, že o jeho šikaně je srozuměno několik vyučujících. Když si Petr údajně stěžoval, že je ve třídě izolovaný, většina spolužáků s ním nechce spolupracovat při skupinových aktivitách a je terčem posměchu pro své nevkusné oblečení ze „sekáče“, přejídání a obezitě, třídní mu prý doporučila jeho přeřazení do jiné třídy. Vysvětlila mu, že nemůže spolužáky nutit ke kamarádství.

Spolužáci Petra šikanují i po večerech a o víkendech přes sms-ky. Jeden z nich (Vít) dokonce vytvořil na sociální síti Facebook profil s názvem „Tlustoch a socka Petřík neumí cvičit!“, kde ho opakovaně urážejí. Veronika i tuto okolnost zmínila v dopisu ČŠI.

Otázky:

- (1) Prosím zkuste přiblížit, jak byste coby danou stížnost prověřující inspektor či inspektorka postupoval/a. Domníváte se, že je vždy důvodné při podobných stížnostech neprodleně školu navštívit, nebo volíte jiný postup?
- (2) Měla by ČŠI zahájit šetření stížnosti (§ 174 odst. 6 ŠZ), nebo státní kontrolu § 174 odst. 2 písm. d) ŠZ]? Má na základě nastíněných okolností ČŠI povinnost vyhodnotit porušení školského nebo antidiskriminačního zákona? Hodnotíte situaci právně jinak u Veroniky a jinak u Petra?
- (3) Na rozdíl od případu Veroniky o šikaně Petra údajně věděli i vyučující. Jak hodnotíte přístup Petrovy třídní učitelky? Tedy jak by měli inspektoři postupovat v případě Veroniky a jak v případě Petra?
- (4) Domníváte se, že je relevantní, že namísto Petra podala stížnost Veronika a Petr o ní ani neví? Navíc Veronika uvádí ve stížnosti na šikanu Petra jen okolnosti, které slyšela od spolužáků. Je to důvodem pro odložení stížnosti?
- (5) Spolužáci Petra šikanují i v době mimo výuku. Může to mít vliv na posouzení situace?
- (6) Jak by ČŠI postupovala, kdyby se na ni obrátil Vít se stížností proti podmíněnému vyloučení ze školy za vytvoření profilu na síti Facebook?
- (7) Jaká (obecně) preventivní a (v daném případě) represivní opatření by měla škola realizovat, tj. které její kroky ČŠI běžně v podobných situacích prověřuje? Jakých metod využívá ČŠI ke zjištění těchto informací?

- (8) Řešili jste za své působení u ČŠI někdy případ, kdy by došlo k efektivní nápravě, aniž by žák opustil danou třídu, nebo snad školu? Které kroky školy se podle Vás osvědčují a které metody Vámi využité jsou efektivní?

Související právní závěry ochránce

Zpráva ochránce sp. zn. 1922/2015/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4662>

Zpráva ochránce sp. zn. 4400/2013/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3810>

Stanovisko ochránce sp. zn. 4400/2013/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4572>